

Ромен Сарду

И ОПРОСТИ НАМ ГРЕХОВЕТЕ

София, 2012

РОМЕН
САРДУ

Преводът е направен по изданието:

ROMAIN SARDOU
PARDONNEZ NOS OFFENSES
XO Editions

И ОПРОСТИ НАМ ГРЕХОВЕТЕ

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Превод от френски
Владимир Атанасов

© XO Éditions 2008, pour la nouvelle édition

© Владимир Атанасов, превод, 2012

© Издателство „Изток-Запад“, 2012

ISBN 978-619-152-107-4

На моята жена

СЪДЪРЖАНИЕ

Пролог	◆	7
Първа част	◆	19
Втора част	◆	69
Трета част	◆	283
Епилог	◆	365

ПРОЛОГ

Извадки от разпитите, съхранени в регистрите на Светата инквизиция в графство Фоа, проведени от епископ Берюл дьо Ноа в град Тарл, област Сабартес, през септември 1290 г.

Ние, Авейрон Кентен и Сидоан Мелиес – съответно постоянен викарий на епископ Дьо Ноа и протоколчик към синодалния съд на област Сабартес – в навечерието на Рождество Богородично, през петата година от коронаването на крал Филип Френски¹, удостоверяваме правотата и истинността на протоколите от клетвените показания на Кретиенот Пакен, дъщеря на Бреан Пакен, и на Гиймин Го, кръщелница на отец Анселм, свещеник на Домин. Гореспоменатите протоколи, съставени под надзора на монсенъор Дьо Ноа, съдържат данни относно убийствата в епархия Драгуан. С тях се открива голямата процедура на доминиканския събор в Пасие. Изпълнителната заповед разпорежда, щото всички свидетели, имащи отношение към този случай, да бъдат изслушани и да дадат показания пред църковните власти. Съдиите и магистратите на приматурата² определиха монсенъор Дьо Ноа за единствен свой Магистър по разследването. Той е упълномощен да изслуша признанията и покаянията, за да бъдат вписани в регистрите.

Споменатият документ е заверен в епископията в Тарл в присъствието на двама нейни членове и на епископа инквизитор. Той е записан на веленов³ пергамент от протоколчика Сидоан Мелиес в споменатите по-горе година и ден.

¹ Известен повече като Филип IV Хубави.

² Приматура – ръководният орган на архиепископията.

³ Велен – фина телешка кожа.

...Протоколчикът, в съответствие с установения ред, се беше настанил от лявата страна на епископа пред дървен пюпитър. Заседанието на 7 септември 1290 г. все още не беше започнало. Инквизиторът зае мястото си под голям зелен кръст. Викарият Кентен, в доминикански филон с черен нагръдник, стоеше прав до масивна врата. Само протоколчикът Мелиес беше готов и с нетърпение потропваше с крака, седейки зад своето писалище. Листовете му бяха щателно подредени под съответен наклон и добре обтегнати с оловни тежести. Той надлежно бе подстрил пет гъши пера, бе разположил пред себе си рог, пълен догоре с мастило, стъргало за кожа и легенче с хладка вода, за да си топи пръстите, когато се схванат. Писарят предвиждаше, че го очаква дълъг работен ден. Инквизиторите от Пасие го ангажираха само при много деликатни или строго поверителни разпити. Мелиес бе известен като много добър протоколчик: той пишеше в ритъма на говорещия и можеше да смести на един лист извлечение от няколкодневни напрегнати разпити. Правеше по слух превод от окситански и провансалски на безупречен латински език. Начинът, по който съставяше архиви, бе високо ценен от църковните трибунали, защото позволяваше на съдиите от кралството да подушат ерес и в най-незначителното показание. Днешното закрито изслушване, до което не се допускаха дори съдии от превотството, не можеше да мине без таланта на този закръглен служител, приведен над своя пюпитър, винаги загърнат в изцапана с мастило монашеска роба.

Трибуналът на Инквизицията заседаваше в едно от закритите помещения на архиепископията в Тарл, чиито три големи портала бяха затворени. То беше над шейсет стъпки широко и двеста стъпки дълго, а за таван му служеха плесенясалите с времето шахматно разположени сводове. Обработените със соли на кобалта витражи смекчаваха светлината. Дългите скамейки за публиката бяха празни. И най-тихите стъпки по настилката отекваха до отдалечените кътчета на залата.

Седнал на сгъваем стол, охраняван отляво и отдясно от два грифона, инквизиторът епископ Дьо Ноа внушаваше такъв страх, какъвто вдъхваше и самият трибунал. Мъжът бе толкова съсухрен, а столът му толкова висок и тесен, че те сякаш се сливаха в едно тяло – надменно, ледено, възпрявящо се като мраморна колона. Берюл дьо Ноа бе известен с изкуството си

да изтръгва истината и от най-опърничавите членове на паството (да ги накара „да си кажат и майчиното мляко“, както говореха тукашните хора). На главата му имаше митра с две висулки, а на гърдите му – епископски кръст.

Викарият и протоколчикът изчакаха Негово преосвещенство да открие заседанието. Отдалеч едва се долавяха гласовете на монасите от абатството, които пееха утринната молитва. С присъщата си точност и почителност Дьо Ноа изчака края и на последния химн, за да обяви началото на процеса.

Постоянният викарий Кентен веднага отвори вратата: зад двете ѝ крила чакаха един иподякон и две девойки, които се бяха притиснали една в друга: с обезумял поглед и с треперещи крака, сплели пръстите на ръцете си. Облечени бяха в дълги излинели роби, грубо закръпени с големи и малки парчета плат. Дървените им обувки бяха съвсем изкаляни. Тези две селянки бяха първите свидетелки на случилото се в Драгуан. Разпоредено бе да бъдат въведени, а Мелиес тутакси се захвана с протокола.

Изслушването започна след утринната служба в залата „Свети Анастасий“ на архиепископията в Тарл. Девойките Пакен и Го бяха представени на монсеньор Дьо Ноа от иподякона Амневил. Последният не присъства на разпита. Той им даде знак да седнат пред Негово Преосвещенство. Девойките очертаха пред лицето си кръстния символ, след което казаха, че са готови да отговарят. При все това монсеньор Дьо Ноа им нареди да произнесат една след друга и „Отче Наш“. Свидетелките се подчиниха на драго сърце...

...Така двете момичета се бяха показали като добри християнки. Епископ Дьо Ноа владееше всички механизми на църковното правосъдие и знаеше, че най-обикновени неясноти или противоречия можеха да му струват сана и длъжността. Боеше се да не би да свържат този процес с новите разкрития за катарските ереси – област, която беше извън правомощията му. Особеностите на тази вяра бяха станали известни: епископът знаеше, че еретиците не можеха с чиста съвест да изрекат „Отче Наш“ или молитвата „Символ на вярата“, без да предизвикат гнева на своята общност и своите ангели.

Според катарите тялото на човека е прекалено нечисто, поради което не би трябвало да притежава правото да произнася Божието име или да отправя към Него свещени молитви. Човешката уста не може едновременно да служи и за поглъщане на земните храни (които впоследствие се изхвърлят от същото това нечисто тяло по възможно най-гнусния начин), и за славословене на Господ Бог. Катарите произнасяха Божието име само мислено. Като накара двете свидетелки да изрекат на висок глас „Отче Наш“, Дьо Ноа имаше предвид особения характер на процеса: той нямаше връзка с конфликтите с албигойците, валденсите⁴, патарените⁵, фратичелите⁶ или някогашните български богомили. Делото, с което се бе захванал, бе съвсем отделно, и това му придаваше особена историческа значителност.

Епископ Дьо Ноа: „Момичета, днес ще ви изслушам тук от името на инквизиторската курия. Ще трябва да повторите пред нас обстоятелствената последователност на събитията, които сте наблюдавали край село Домин в началото на така наречения случай „Мегидо“. Бъдете така добри да съобщите на синодалния протоколчик своите имена, занима-

⁴ Валденси – евангелска секта. Възниква в Южна Франция в края на XII в. Обявяват се против клетвата и смъртното наказание, отричат съществуването на чистилище, отхвърлят молитвите за мъртви, обръщането за помощ към светци и почитането на реликви. Вярват, че силата и правото за проповядване на Евангелието се получават направо от Бога, а не от папата или католически епископ, че самите те са представители на Христовите апостоли. Осъждат Римската църква, защото по времето на папа Силвестър се е отказала от истината. Преследвани са от Инквизицията като еретици.

⁵ Патарени – събирателното католическо наименование за западноевропейските последователи на богомилската ерес от XI в. Получили названието си по името на един от кварталите на Милано, наречен Патария (**Pataria**), който по това време бил център на това движение.

⁶ Фратичели (букв. „братлета“) – секта, която възниква през 1260 г. в Анкона. Към нея принадлежат монаси, напуснали манастирите си заради разпуснатостта на живота в тях и странстващи из цяла Италия и Франция. Според учението им неотменно условие за спасението на душата е пълният отказ от частна собственост. Преследвани от папите Бонифаций VIII и Йоан XXII, фратичелите изчезват, но названието им продължава да се прилага по отношение на други по-късни секти, проповядващи сходни идеи за живот в комуни и отказ от частна собственост.

ния и пол, както и възрастта си по време на произшествията, подлежащи на изясняване в днешното заседание.“

Епископът посочи Кретиенот Пакен – по-младата от двете свидетелки. Тя беше с големи светли очи, златисти коси и млечнобяла като на младенец кожа. Ангелското ѝ лице ярко контрастираше с този мрачен, населен със сенки религиозен трибунал.

Кретиен от Пакен: „Казвам се Кретиенот Пакен. Аз съм по-малката дъщеря на общаря Бреан Пакен, помощник-тъкачка съм в работилницата на Брюн Алибен. От последната Голяма задушница съм годеница на разносвача Гаetan Гобер. На четиринадесет години съм и още съм девствена. Появлението се състоя на тринадесетата година от управлението на покойния крал Филип. По това време бях на седем години.“

Гиймин Го: „Казвам се Гиймин Го, дъщеря съм на Еврар Барбе, живял преди в Тараскон, и съм съпруга на медникаря Симеон Го. Имам три деца и никога не съм знаела на колко съм години. Казват, че по онова време трябва да съм била от десет- до дванадесетгодишна.“

Съпругата на медникаря бе по-недружелюбна от своята приятелка. Очевидно – и по-закалена. При все това и двете момичета говореха с видимо притеснение. Телата им сякаш бяха прилепнали за малките плетени столчета, на които ги бяха сложили да седнат.

Епископ Дьо Ноа: „Повторете онова, което от седем години е обществена тайна в епархия Драгуан и което днес трябва да бъде докладвано пред трибунала. Разкажете всичко, което ми разкрихте под светата тайна на изповедта, и се пазете при това да си навлечете какъвто и да било грях пред Господа или, не дай си Боже, да лъжесвидетелствате!“

Берюл дьо Ноа беше опитен инквизитор. Той никога не заклеваше свидетелите, преди да ги разпита. Само им напомняше за предходна клетва, дадена от тях, дори преди много време. Това негово коварство му бе

позволявало на няколко пъти да произнася смайващи присъди, основавайки се върху уж дадени от свидетелите несъществуващи клетви. Дьо Ноа принадлежеше към онази порода следователи, които можеха да разобличат еретика и у най-богобоязнения и невинен човек. Той никога не прибягваше до изтезания: самото му присъствие бе достатъчно, за да се почувстват обвиняемите като прекарани през валците на могъща преса и тутакси да проявят склонност да изричат признания за далеч повече неща, отколкото би трябвало.

Кретиенот Пакен: „Нашите патила започнаха скоро след молебена за плодородие към св. Марк⁷ – по времето, когато брястовете започват да се разлистват.

Гиймин Го: Двете си играехме на брега на рекичката Монтею. Гледахме кой да не ни види, защото родителите ни бяха забранили да се приближаваме към мястото, където рибите си хвърлят хайвера.

Кретиенот Пакен: „По едно време нещо се появи пред малкия дървен яз, построен от предците на Симон Клерг. Ние тъкмо се канехме да хвърляме камъчета по рибите, които идваха да си пускат хайвера...“

Гиймин Го: „...когато Нещото се показва, съвсем малко след като бяхме дошли.“

Сидоан Мелиес не знаеше нищо за първите събития, накарали всички да заговорят за Драгуанската епархия. Известни му бяха хорските брожения, кошмарният край на тази история, слуховете за купчините човешки останки... Ала изобщо не подозираше, че всичко бе започнало с две селски деца, които си играели край някакъв ручей.

Кретиенот Пакен: „Отдалеч това приличаше на трупа на мъртво животно, плаващо в реката. То беше засмуквано от водовъртежите – ту потъваше, ту пак се появяваше, – подмятано от теченията и вълничките. Приближихме се,

когато заседна неподвижно между дъските на Клерговия яз.“

Гиймин Го: „Отблизо Нещото изобщо не приличаше на умряла невестулка или на мъртва риба.“

Кретиенот Пакен: „То беше дълго, сиво, а на някои места бе силно почерняло.“

Последва кратко мълчание. Спомените на двете момичета ставаха все по-мъчителни. Сетне по-възрастната от двете продължи със сподавен глас:

Гиймин Го: „Това беше човешка ръка, Ваше Преосвещенство. Зверски изтръгната човешка ръка.“

Кретиенот закима с глава в потвърждение на казаното. После Гиймин обясни по какъв начин ръката плавала по повърхността на водата: към нея с помощта на връвчица бил привързан надут с въздух агнешки мехур, който поддържал злокобния си товар, позволявайки му да плава. Озовал се в плен на яза, мехурът се разхлабил и въздухът от балончето се изпразнил наполовина. По всичко изглеждало, че предметът се е носил по реката най-малко от няколко дена...

Епископът инквизитор се увери, че протоколчикът е успял да запише всичко както трябва, а после даде знак на викария Кентен, който от самото начало на разпита стоеше облегнат на стената до дървена ракла. Той го отвори и извади от него продълговата, грижливо пристегната платнена торбичка, която развърза пред момичетата.

Дори Мелиес, нагледал се на какво ли не през живота си, пребледня пред разкрилата се гледка. Без да си даде труда да ги подготви, епископът бе представил пред своите свидетелки гореописания човешки крайник, съхраняван до този ден в местния съд. Плътта по него бе изсъхнала, сгърчена и посивяла. Цялата дължина на костта не надвишаваше десетина дюйма⁸. Китката бе отсечена в областта на ставата, а частта между лакътя и рамото бе счупена по средата. Необходими са били нечувани сила и жестокост, за да се счупи костта точно на това

⁷ Религиозното шествие и молебенът за плодородие в чест на св. Марк се провеждат в продължение на трите дни, предшествващи Възнесение (май-юни).

⁸ Около 25–26 см.

място. Двете свидетелки, смаяни от гледката, потвърдиха автентичността на ръката.

Викарият отново опакова вещественото доказателство почти без да се притеснява, че борави с човешка останка. Епископът поднови разпита. Мелиес го записа в предназначения за по-високостоящите сановници протокол:

Пакен и Го дадоха уверение, че отначало не съобщили нищо на своите родители. И двете се прибрали у дома, без да показват признаци и на най-малката тревога.

На другия ден момичетата отново отишли при яза: подпухналата ръка все още била там, заклецена между дървените дъски. Децата решили да я извадят от водата... но точно тогава по течението на рекичката се появил друг предмет. Той също се ударил в издатината на яза и се спрял там.

Двете момичета тутакси избягали: това била друга човешка ръка, жестоко наръфана, държаща се на повърхността с помощта на надуте вътрешности от някакво животно.

В селото децата не казали никому нито дума от ужас. Те били убедени, че в края на краищата някой ще открие тези парчета от трупове, без те самите да се злепоставят. Останали неми за случилото се въпреки постоянните угризения, среднощни кошмари и силна нервност. Малката Пакен била налегната от тежка болест; челото ѝ се покрито с кафяви петна, започнали да ѝ се привиждат млади феи в сини одежди. Селският знахар казал, че си имат работа с „огъня на св. Антоний“ – внезапно възникваща болест, причинявана единствено от този светец и изцелявана по негов си начин от небесните висоти. За известно време момиченцето дори изгубило дар-слово. През следващите три дни – въпреки опасностите и първите летни бури – Гиймин Го се върнала сама при Монтею. Във водите на яза тя открила три други човешки ръце с по-малки размери, както и два крака и два торса, всички носещи следи от дълбоки рани.

Мелиес записа най-подробно точните описания на малката Го. Младата жена не беше забравила нищо от човешки остан-

ки, които беше видяла: цвета, очертанията, разлагащите се стави, разпадащата се плът...

Епископ Дьо Ноа: „Какво все пак ви подтикна да разкажете на цялото село за направените от вас разкрития?“

Гиймин Го: „Дъждът, Ваше Преосвященство. Заради него равнището на Монтею бе започнало да се покачва. Човешките останки скоро щяха да се прехвърлят през малкия бент и да бъдат отнесени надолу по течението, без никой да разбере за тях. Ние бяхме единствените, които ги бяхме видели. Трябваше непременно да съобщим на родителите си за това пъклено дело, защото инак всичко щеше да остане неизвестно...“

Сетне двете момичета разказаха за потреса, в който бяха изпаднали хората от село Домин. Съдия Дьо Ноа ги слушаше внимателно почти два часа. Пакен и Го изчерпателно изложиха събитията от тревожните дни, последвали техните разкрития.

Иподяконът Амневил въведе в залата монасите Мео и Абел, служещи в Драгуанската епархия. Те бяха дошли, за да потвърдят казаното от двете момичета и да удостоверят достоверността на техните свидетелства в съответствие с правилата на инквизицията, изискващи сходни по съдържание показания от най-малко двама души, за да бъде регистрирано дадено събитие.

Загрижени за благочестието, монасите се видяха принудени да изрецитират изцяло „Аве, Мария“ и да подчертаят своята вяроност към апостолическата Римокатолическа църква. Сетне изложиха своята версия на протеклите събития, оказала се напълно идентична с показанията на двете момичета.

Носените по невзрачната рекичка Монтею човешки останки предизвикали голямо вълнение сред населението на Домин. При това „обредът“ на появата им продължил със сатанинска редовност: един след друг се появили цяло туловище, черепи, стегнати във вързопи ръце...

На четвъртия ден след като Гиймин Го за пръв път разказа за случващото се във вира на рекичката, появата на човешки останки спряла.

Доктор Амлен, известен лекар от Сабартес, прекарал немалко дни в изучаването им, докато съхнали върху неговия дръвник.

Той държал в тайна своите открития чак до края на изследванията си. Сутринта на седмия ден изгорил лекарското си наметало и отворил вратите на своята лечебница за височайшите особи на градчето. С влизането си епископ Роме дьо Акен и хората от неговия клир смаяни открили върху голяма поставка три човешки тела, изцяло възстановени парче по парче, сякаш били неправилни дървени части от голяма мозаечна игра. Въпреки че плътта била загнила, разкъсана и все още набъбнала от престоя си във водата, можело съвсем ясно да се разпознаят телата на възрастен мъж и две деца. Доктор Амлен уточнил, че ставало дума за трупове на мъж, момче и момиче, като двете деца били на една възраст, по всяка вероятност близнаци.

Мелиес повдигна дискретно глава и се загледа в сандъка, до който стоеше Авейрон Кентен. Без да иска, той потръпна от мисълта, че тази купчина човешки останки, опаковани и снабдени с етикетчета, се намира на едва десетина крачки от него.

Тройното убийство довело до предел тревогата у жителите на Домин. Невъзможно било в цялата тази работа да няма пръст някаква сатанинска прокоба. Коритото на рекичката Монтею продължава само няколко левги на запад. Тя извира от блатиста, напълно безлюдна местност. Жива душа не живее в близост до изворите; ни път, ни пътека не следват течението ѝ...

Не било необходимо повече, за да се развихрят всевъзможни суеверия и страхове.

В църквите започнали да отслужват литургиите с необикновена ревност; били разпратени конни куриери и екипажи из цялата епархия. Епископ Акен проводил три групи въоръжени мъже да огледат бреговете на рекичката и околните местности.

Към пладне в деня на съдебното дело четиримата свидетели приключиха с даването на показания. Сидоан Мелиес бе изписал седем листа и затъпил две пера. Отвън се до-

чуваха гласовете на братята от архиепископията, които отслужваха обедната литургия. Членовете на трибунала откриха със смайване колко бързо бе изтекло времето. Вниманието на всеки от тях бе изцяло приковано към разказите за събития със седемгодишна давност – злокобни спомени, причинили толкова главоболия през следващите месеци.

Ала не и Берюл дьо Ноа. Епископът вече знаеше наизуст всички тези зловещи истории. Благодарение на упорството и страстта му към строгото спазване на всяка процедура те бяха записани и изпратени, за да бъдат заведени в архивите на Инквизицията. Той знаеше, че ще му бъдат необходими още много месеци, за да събере останалите свидетелства и да оцени всички показания. Освен това си даваше сметка, че щеше да бъде първият, комуто неминуемо щеше да се наложи да анализира цялата съвкупност от противоречиви сведения по случая, наречен „Мегидо“, и да извлече от тях достоверни изводи. Чувстваше се готов да се заеме с това и най-малкото – нетърпелив.

Преди да закрие заседанието, отец Абел извести следното:

Отец Абел: „След известно време успяхме да идентифицираме трите трупа, намерени в Монтею. Те принадлежаха на един херцог и двете му деца, за които от съдебния окръг Ф. бе постъпило съобщение, че са изчезнали, след като отпътували от Клузес за Питие-о-Моан. Въпреки че течението на Монтею не се намира на техния път, може да се предполага, че са се изгубили и за нещастие са налетели на...

По знак на епископа Мелиес прекъсна протокола на това място.

Той щеше да бъде наречен „Мегидо–1“ и да се превърне в първия от деветнадесетте тома, отразили цялостното разследване на Негово Преосвещенство Дьо Ноа. Това досие, както и целият сбор от отнасящи се към делото документи, в наши дни може да бъде намерено в Националната библиотека, записано в регистъра на ръкописите под ISBN: 2-84563–359-9. Тези документи неотдавна

на бяха възстановени и събрани в хронологичен ред от проф. Еманюел Пренс-Ерюдал⁹.

Представените по-горе извлечения от протоколите са автентични, само езикът им е актуализиран в нужната степен. Всички исторически материали, отнасящи се към настоящия пролог, се намират в тома, озаглавен: „Част първа: година 1284“.

ПЪРВА ЧАСТ

⁹ За горечитирания индекс на книгата в свое интервю авторът казва: „Разбира се, това е една малка шега с читателя. Номерът ISBN, който съм посочил, е всъщност този на едно от изданията на собствената ми книга. Внимателният читател веднага би разбрал за какво става дума.“

1.

За повечето от страните в Западна Европа ужасната зима на 1284 г. се бе превърнала в истинско бедствие. За обитателите на Драгуан обаче тя бе само едно от поредицата нещастни събития.

Малката статуйка на Богородица бе скована в скреж от няколко седмици, когато обгръщащата я ледена обвивка се разтроши. Студът разцепи тази алабастрова Дева Мария, стърчаща изоставена наред полето на кръстовището на пътищата за Домин и Бефей.

Парчетата от нея така и не бяха събрани. Оставиха ги да лежат на земята като предупреждение към онези, които биха дръзнали да навлязат в Драгуанската епархия.

Сезонът на „дяволските студове“ беше безпрецедентен: най-отдалечените семейства потърсиха спасение в близките енории, в огнищата горяха такива огньовете, че комините им застилаха с чернилка небето като дихание на дракон, прозорците и покривите бяха запушени с промаслена хартия и суха тръстика, цялото население се сгуши между балите слама и топлата кожа на домашните животни. Тази година лишенията бяха надминали дори страданията от времената на големия глад, върлувал през „черния век“.

Малко повече от година и половина след злокобните събития във вира край Домин Негово Преосвещенство Акен, епископът на Драгуан, загърнат като всички в животински кожи, разтревожен за разтрошените от „адския“ студ статуи на Богородица, продължаваше да мисли, че прекалено много зли сили са се стоварили върху малката му епархия.

Още с първите мразове той се бе видял принуден да напусне епископската си резиденция и да се приюти в малка килия на втория етаж в обителта на канониците¹⁰. Тясна, с прихлу-

пен таван, прясно варосана, тя се отопляваше несравнимо по-лесно от епископския му кабинет. Не му бе трудно да се нагоди към условията на зимното си убежище: стол, четирик-рака маса и ракла, всички сковани от най-обикновени дъски, представляваща имуществото, задоволяващо високия му сан. Единственият изискан предмет бе широкото кресло с висока облегалка далеч от църковния стил, с което възрастният свещеник никога не се разделяше. Полуреликва-полуталисман, това кресло го следваше навсякъде, където и да отидеше. Поведението на Акен значително се бе променило след откриването на трите трупа в Монтею. До съвсем неотдавна този мъж се бе ползвал с репутацията на силен и енергичен човек, но ето че изведнъж се бе превърнал във възрастен самотник, побелял, забравил за своето паство, постоянно изгърбен над своите свещени книги. Очите му бяха помръкнали и придобили непроницаемата окраска, присъща на изографисаните върху църковните стени ясновидци: млечнобели, преливащи в оттенъците на слоновата кост. Никой така и не бе разбрал защо този благонравен епископ държи да поеме върху себе си вината за гибелта на удавените в Монтею хора и защо е довел до такива крайности християнското си покаяние.

В мразовитото утро на 6 декември 1284 г. старият епископ бе седнал както обикновено на своето писалище. Първата утринна виделина едва блещукаше над хребета на Пиренеите, заели целия хоризонт насреща. Из улиците на пориви се носеше леден югоизточен вятър, виейки зловещо между къщите и смразявайки всичко по пътя си – както паянтовете къщурки, така и откритите хармани.

Килията на Акен, единственото светещо помещение в този ранен час, се къпеше в трепкащия светлик на цвърчаща восъчна свещ, затъкната в гърлото на една гарафа, и на два стоящи свещника.

Чу се тихо дращене по вратата. Викарият на епископията, брат Шюке, откряна крилото и провря

¹⁰ Католически свещеници, обслужващи местна църква и влизащи в епископския съвет на дадена епархия.

главата си в тесния отвор. Беше мъж на тридесетина години и като всички членове на своя орден носеше тонзура, монашеско расо от небоядисан плат с качулка и зашипан на рамото му малък знак в памет на войската от Табор, основала преди много години Драгуан. Човекът, предан и съвестен, бе натоварен освен всичко друго и със службата на иконом. Той почитателно поздрави своя началник.

– Добро утро, монсеньор.

Наведен над своето писалище с рогова украса, старецът го удостои с кратък отговор, без дори да повдигне глава. Шюке носеше неизменната делва с вода, която поставяше всяка сутрин в кухнята на печката.

Сетне затвори зад себе си дъбовата врата, внимавайки да не скърца, за да не смущава четенето на епископа. Едва станал от леглото, монахът тутакси се бе заловил за работа, а първото нещо, което му предстоеше да свърши, бе да разпали огъня в огнището.

– Имаме ли новини от нашия смелчага? – попита епископът.

– Все още не, Ваше Преосвещенство. Времената днес са много тежки. Козарят Марготен се върна преди пет дни от Пасие. Той потвърди, че по-голямата част от областта Ок е затрупана със сняг. Дори и големите пътища са станали непроходими. Засега сме единствените, които снеговалежите са пощадили.

– Хм...

– Не би трябвало да разчитаме на нищо, преди да се позатопа – добави монахът. – Зимата едва започва. Нищо чудно през следващите седмици нещата да се влошат още повече.

– Да-а, много жалко. Кой ден сме днес?

– Днес сме свети Емиел, монсеньор.

– Гледай ти! Добрият стар Емиел? Значи нищо не е загубено – промълви епископът. – Днес би трябвало да се радваме на един хубав ден. Нека не губим надежда.

Викарият нямаше никаква представа за легендата и символите, свързвани със свети Емиел, но не почувства достатъчна смелост да си признае. Той искаше просто да се увери, че делвата с вода е започнала да се затопля, и по най-бързия начин да се озове в столовата. Огънят лека-полека се разгаряше, излъчвайки горчивия дъх на изстинала пепел.

В тази стая утринната светлина нахлуваше само през едно прозорче. Както винаги монахът отиде да провери дали резето му държи добре. То гледаше към централния площад на Драгуан, оформен от внушителните сгради на църквата и обителта на канониците. Продължаваха да наричат така този дом по-скоро по навик, макар че от много години никакъв каноник не служеше в Драгуанската епархия. Старият епископ, трима монаси и петима свещеници за дванадесет енории – това беше цялото достойние на затънтената селска епархия Драгуан.

По улиците на градчето нямаше жива душа. Небето си оставаше заоблачено и ниско. Обикновено в такова отвратително време никой не би си показал носа навън, но Шюке изведнъж забеляза слаба движеща се светлинка на ъгъла на улицата, която постепенно изчезна в дрезгавината на утрото.

„Поредното прелюбодеяние“ – помисли си викарият.

Той завъртя езичето на прозореца. Всичко беше наред. Преминавайки покрай писалището на епископа, викарият хвърли поглед към осветения от свещите ръкопис, погълнал цялото внимание на стария му началник. Макар и убеден, че любопитството не е сред неговите пороци, Шюке бе заинтригуван от вгълбеността на епископа и едва доловимия шепот, с който той четеше написаното.

Пергаментовият лист бе широк и тънък, изпълнен с икони и тайнствени разноцветни рисунки. Това бяха авторски миниатюри, изпълнени с ярки багри, изобилстващи със символи и малки фигурки. Когато прозря смисъла на това произведение, Шюке рязко пребледня. В средата на големия лист бяха разположени стряскащи върволици от съвкупяващи се голи женски тела, кучеглави чудовища, летящи крилати коне, гарвани с отсечени глави, мрачни гори, от които като от зверска паст бягаха подгонени от огнени езици хора, съборени разпятия, пронизващи коремите на свещеници с похотливи физиономии. Тази картина бе едно от най-гнусните изображения на Злото, пресъздадено някога от някой художник. Как ли ръката на рисуващия е успяла да нахвърля тези дяволски очертания, без пергаментът да избухне от само себе си в пламъци?

Шюке отвърна поглед, старейки се да не гледа повече към чудовищата от това светотатствено творение. Само че останалите манускрипти, приготвени за четене от епископа, бяха също толкова

кощунствени. Страниците им бяха изпъстрени с офорти, изобразяващи сатанински обреди, с трактати за Апокалипсиса, с йоанитски илюстрации¹¹, с календари, приписвани на Калабриец¹², с мерзки изображения на съвкупяващи се женски демони и с формули, извлечени от *Некрономикона*¹³... Шюке не знаеше къде да гледа, за да не наруши монашеското си благоприличие и поетите пред своя орден обети.

Епископът пък изобщо не забеляза смущението на викария.

– Какъв късмет имам! – промълви наум Шюке. – В абатството на Гал подобно любопитство щеше да ми коства някой друг ден в карцера или хубав бой с пръчки!

Монахът реши незабелязано да се измъкне. Той провери дали водата в делвата е започнала да бълбука, поклони се на своя наставник и излезе от стаята. Сетне се затича към трапезарията, за да се присъедини към двамата си братя монаси от епископската резиденция.

¹¹ Йоанитите, известни като хоспиталиери (Военен Орден на Йерусалимската болница на името на св. Йоан Кръстител). Орденът е основан през 1080 г. като християнска организация с цел да поддържа приют за бедните, болните или ранените поклонници в Свещения град. След превземането на Йерусалим през 1099 г. при Първия кръстоносен поход организацията се превръща в религиозно-военен орден със свой устав, на който е възложена защитата на Светата земя. След падането на Йерусалим под ударите на мюсюлманите орденът продължава дейността си на Родос и Малта. Йоанитите са разглеждани като вид секта, за която единственият истински Месия е Йоан Кръстител. Подозирани са, че говорят за Исус като за лъжепророк и осъждат всички основни положения в Библията.

¹² Калабриец – Бруно от Кьолн (1030–1101), католически светец, монах, богослов, основател на Ордена на картузианците (**Ordo Cartusiensis**) по името на планината Шартрьоз. Един от първите манастири на този орден, отличаващ се с много строг и аскетичен живот в пълно уединение, е основан от него край италиятския град Калабрия. Автор на апокрифни произведения: „Тълкувание на псалмите“ (**Expositio in psalmos**) и „Тълкувание на посланията на апостол Павел“ (**Expositio in epistolas Pauli**).

¹³ Некрономикон („Книга на закона на мъртвите,“) – легендарна книга, предполагаемо съществуваща през Средновековието. Съдържа сатанински заклинания, служещи за цели като вампиризм, призоваване на мъртвите и общуване с духове.

Малко след това Акен прекъсна четенето и извади изпод писалището си кутия, в която бяха плътно наредени любимите му орехи. Събрани още през есента с обелките, те съхраняваха плода свеж и сочен през цялата зима. Епископът строши черупката на два големи ореха и пусна ядките им във врящата вода.

Когато настойката беше готова, Акен понечи да напълни чашата си, но вниманието му бе привлечено от неочакван шум: пред обителта на канониците бе изпръхтял кон. Възрастният мъж се заслуша: пръхтенето не се повтори. Той се надигна и направи няколко стъпки към прозорчето. Отвори го, за да се наведе напред, и в дрезгавата утринна светлина най-после съзря хълбока на жребец. Пред него стоеше красив и снажен кон, здраво завързан за входната врата. Той беше огромен, мощен и добре гледан, нямаше нищо общо с жалките кранти на местните жители. Черната му кожа бе грижливо защитена от дебело наметало. Животното тежко дишаше: очевидно идваше отдалеч, а конникът вече бе отишъл някъде.

По улиците на Драгуан отново не се мяркаше жива душа.

Възрастният мъж затвори прозорчето и по лицето му се изписа известно раздражение. От няколко седмици очакваше важен посетител, но едва ли на чак толкова скъп кон.

Епископът понечи да извика някой от монасите, но тропътът от забързани стъпки, движещ се към собствената му килия, го възпря.

На вратата отново се появи Шюке, този път бодър и енергичен като войник.

– Моля за извинение, Ваше Преосвещенство...

Без да дочака знака за разрешение, той влезе в килията.

– Пристигнал е непознат мъж. Той иска да се срещне с Вас.

– Добре. Предполагам, нашият нов...?

– Не, Ваше Преосвещенство – прекъсна го Шюке. – Съвсем непознат човек. Настоява спешно да разговаря с Вас. Не пожела да ми каже дори името си.

Викарият заекваше от възбуда. За него цялото стечение на обстоятелствата граничеше с чудо: суровата зима, ранният час и...

– Как изглежда посетителят? – попита го епископът.

– Много висок човек, Ваше Преосвещенство. Истински великан! Така и не успях да разгледам лицето му, от главата до петите е загърнат в огромно подгизнало наметало.

Необикновената външност на непознатия придаваха на тази среща някакъв мистичен привкус.

Акен очевидно бе далеч по-слабо впечатлен от своя викарий. Той още веднъж помисли за това, че не ставаше дума за странния човек, когото от толкова време очакваше да пристигне. На всичко отгоре подобно посещение не вещаеше нищо добро.

– Въведете го в голямата зала – нареди той. – Ще го приемем с почестите, които дължим на всеки пътешественик.

Монахът подскочи, очарован от възможността да покаже, че е осведомен за изключителната важност на срещата.

– Не, не, Ваше Преосвещенство! Човекът специално ме предупреди, че не желае никакви церемонии. Най-важното е, че той много бърза и държи веднага да проведе съвсем кратък разговор с Вас.

Епископът повдигна рамене.

– Щом така желае, покани го да влезе тук. Очевидно си имаме работа с благородник, който не държи особено на условностите...

Ала Шюке вече бе изчезнал. Епископът се върна при своето писалище, затвори лежащата върху него мастилница и подреди грижливо всички трактати, пергаменти и манускрипти в голямата дървена ракла. Върху масата остави само няколко листа с маловажно съдържание.

Не след дълго дочу в коридора да отекват тежки стъпки. От гънките на кожения си кожух той извади нагръдния сребърен кръст, който свидетелстваше за високия му сан.

Мистериозният посетител вървеше зад Шюке. Монахът не бе излъгал: непознатият наистина бе истински великан, загърнат в своя тъмен подгизнал плащ. Не се виждаха нито ръцете, нито лицето му – то бе скрито под голям капюшон. Бедният монах, смаян от огромния ръст на мъжа и впечатлен от тропота на подкованите му обувки по пода, не смееше да гъкне.

Озовал се пред килията на епископа, той леко почука и след разрешението на своя наставник отвори вратата. Непознати-

ят се приближи към Акен, без да произнесе дори една дума, нито откри лицето си.

– Оставете ни насаме, Шюке – каза епископът.

Викарият се поклони и излезе, затваряйки вратата зад себе си. Сетне тичешком се спусна към трапезарията, намираща се на партера редом с главния вход. Там го очакваха братята Абел и Мео – двамата други монаси в епископската резиденция, – които седяха на монашеската трапеза. Мео, закръглен червендалест мъж, очевидно нервничеше; Абел, най-възрастният от всички, умееше повече да сдържа вълнението си, но и той изглеждаше доста разтревожен...

Още с появата на Шюке те се впуснаха да го разпитват шепнешком за самоличността на непознатия.

– Като гледам, май трябва да е пратеник от Жеан или от митрополията, а? – предположи Мео.

След като предходната година в Домин бяха намерени разчленените трупове, монсеньор Акен бе потърсил помощта на архиепископията в Пасие, но всичките му послания бяха отминати без никакво внимание. Тогава той се бе обърнал към инстанциите в Жеан. Резултатите бяха съвсем същите: не го удостоиха дори с отговор. Третото послание бе отправено към епископията, но и то се оказа глас в пустиня. Така Акен бе лишен и от последните си надежди, че случаят „Монтею“ може да бъде решен с помощта на църковните инстанции.

– Нищо чудно да са поизчакали и да са ни изпратили този вестител чак след като най-подробно са обсъдили всички въпроси! – добави Мео. – Няма съмнение, че под тази дегизировка (той имаше предвид покривалото на коня и черния плащ на великана) се крие църковно расо и важно поръчение.

Двамата му сътрапезници не изглеждаха убедени в това.

– Може пък да е някой от старите познайници на епископа, дошъл да го навести след дълги години раздяла – предположи Абел.

Това съображение беше прието с още по-голямо недоверие. От пристигането си в епархията през 1255 г. Акен не бе допуснал да излезе и най-невинното сведение за минало му. Дали идваше от Париж, от някоя северна или друга провинциална енория? Никой не знаеше нищо по въпроса. Драгуан изключително рядко бе посещаван от представители на аристокрацията или висшия

църковен клир, за да могат с тях да долетят и отзвучите от предишния живот на епископа. За тридесетте му години непрекъснатата служба миряните не бяха узнали нищичко, още повече, че монсеньор Акен не водеше никаква кореспонденция, ако не се смятат постановленията на архиепископията във Фужрол и приматурата в Пасие. През всички тези години той не бе напускал своята епархия нито веднъж и никой никога не бе идвал в градчето, за да го посети. Акен като че ли не бе водил никакъв друг живот освен този пред очите на хората в Драгуан.

Ала разнообразните умения и познания на този човек издаваха един съвсем друг житейски път, далеч не толкова неясен, колкото представляваше непроницаемостта му битие на епископ. Акен бе наясно с редица смайващи нововъведения, а това не оставяше никакво съмнение, че бе пътешествал много по света или пък бе общувал с чуждестранни учени. Той бе научил жените как да промиват вълната, да бият млякото така, че да получават по-гъсто масло, или да разпридат вълната като флорентийските предачки; под негово ръководство бе построена изумителна водна мелница, каквато би могла да се срещне само в северните страни, позволяваща без никакво усилие да се смила зърното, да се отсява брашното от триците и дори да се използва като тепавица; и накрая по негово предложение бяха изхвърлени от употреба старите ремъци, които бяха заменени с хомот. Това изобретение бе утроило теглителната сила на всички впрегатни животни в Драгуанската околия и бе възприето от нейните жители като истинско чудо. Същевременно епископът организираше строителството на мостове, прокарването на пътища, пресушаването на блата и изготвянето на разнообразни сечива.

Жизнеността и железният характер му бяха спечелили всеобщото уважение. За суеверните местни селяни уважението значеше далеч повече, отколкото познанието.

Намирайки се по неволя на приземния етаж, брат Шюке изгаряше от любопитство и се чудеше какво да направи, за да подслуша разговора на двамата мъже. Пристъпи на пръсти чак до стълбата, нададе ухо, но усилията му не се увенчаха с успех.

От тримата монаси той беше най-възбуден. Озовал се в Драгуан преди петнадесетина години, той много страдаше от

монотонния живот в това затънтено място. Все още бе млад и мечтаеше за далеч по-вълнуващ живот. Мъртвците, намерени в Монтею, само леко бяха разстроили привичния покой на градчето. Дали пък пристигането на този непознат нямаше да даде тласък на нови необичайни събития?

– Не вярвам особено на това, което казваш – обърна се той към Абел, връщайки се в трапезарията. – Идването на този мъж изобщо не прилича на обикновено посещение от вежливост. Никой здравомислещ човек не би тръгнал на път в такова време, за да дойде чак до Драгуан, без да е имал или важно поръчение, или спешно задължение!

Драгуанската епархия бе една от най-отдалечените в кралството. Названието ѝ често или се пропускаше, или се зачеркваше върху административните карти на превотството. Когато Жорж Ажа, предшественикът на Акен, бе напуснал своя пост, който в неговите очи изглеждаше не особено доходоносен, на местните миряни и техните свещеници се бе наложило да чакат своя нов епископ цели три години. Никой – нито в двора, нито в местната управа – не се интересуваше от тази мизерна епархия. Въпреки че територията ѝ обхващаше три долини, тя наброяваше едва около осемдесет домакинства, разхвърляни между непристъпни блата и непроходими гори. Участъкът на Акен се губеше из безлюдни и безплодни земи, трудни и неблагоприятни за обработване. Никоя от знатните фамилии в кралството, никой барон така и не бе пожелал да плати на монарха за правото да присъедини към своите владения този ялов край, лишен както от природни дадености, така и от каквото и да било военно значение. Драгуан бе една от редките области в кралството, която не бе във владение на никой феодал. Населението нямаше свое знаме, на което да се кълне във вярност, нямаше кралски наместник, който да събира поземлените или другите данъци, нямаше подразделение, в което да отслужва военната си повинност.

Да, населението бе свободно, но същевременно беззащитно. Никоя твърдина не го бранеше от нашествия; никой гарнизон от стрелци не даваше отпор на възможни грабителски набези на войници или бродещи мародери. Драгуанците бяха принудени сами да защитават своята земя, която не подлежеше на военна повинност, но затова пък произвежданото в нея зеле бе най-голямата ѝ

скъпоценност. Ала дори редките грабители, озовали се по някаква случайност в Драгуан, гледаха да се измъкнат колкото се може по-скоро оттам, заричайки се никога повече да не се появяват в тази дупка. Съпровождана ги гневните погледи на селяните, готови да се хванат за брадвите, и напоруменелите от вида на чужди мъже селянки.

Единственият опекун на Драгуан бе Църквата. Тя бе и кралицата, и съветничката, и съдийката, и учителката, и посредничката, и семейната утеха, и сестрата на местните жители. Миряните бяха привикнали към този ред на нещата; те знаеха, че стените на техния храм ще ги закрият и ще успеят да ги защитят по-добре, отколкото която и да било крепост със своите зъбери...

Мео така стисна юмука си, че ставите на пръстите му изпукаха.

– Във всеки случай, който и да е този тайнствен посетител, той изобщо няма физиономията на небесен пратеник!

Абел и Шюке нямаха нито настроението, нито времето да се усмихнат на тази неловка шега, защото в този миг из цялата къща отекна ужасяващ гръм. Трясъкът несъмнено идеше от стаята на епископа и тримата монаси се втурнаха презглава към нея.

Мрачният силует на посетителя вече се носеше надолу по стълбището и им прегради пътя. Миг по-късно той вече бе скочил на седлото и напускаше градчето в мощен галоп.

Шюке се втурна към килията на своя началник. В нея той намери тялото на възрастния мъж разпростряно на пода със смазан череп. Той вече не представляваше нищо друго освен месиво от раздробени кости и разкъсана плът – бе пръснат като от удар на гигантски боздуган. Бедният Шюке не можеше да повярва на очите си. Неизвестно защо из стаята се стелеше гъст дим, а остра непривична миризма силно подразни ноздрите му.

Викарият се приближи към трупа. Кръвта на Акен се стичаше по облегалката на голямото му скъпоценно кресло. Изработено от стар орех, на равнището на тила то имаше красив резбован медальон, в който бе изобразено стълпотворение на ученици, наобиколили с обожание главния персонаж – първосвещеник в молитвена поза с вдигнати към небето ръце. Гравюрата бе възхитителна. Безобидна, банална, тя можеше

да символизира какво ли не: първите християнски събрания, йонийските философски школи, египетските култове, тайните сборища на поклонниците на Митра, посвещенията в Елевзина...

Дървото на стола бе останало незасегнато, но в медальона с изящната гравюра младите ученици, наобиколили своя учител, бяха целите залени в кръв.

2.

Привечер над Драгуан най-после започна да вали сняг – за първи път през тази зима. През целия ден не се говореше за нищо друго освен за смъртта на епископа. Дори нощта не бе в състояние да успокои възбудените духове. Хората опразниха заснежените улици, за да продължат с бистренето на положението край бумтящите огнища. Само за няколко часа високоуважаемият Акен се бе превърнал от светец в светотатец. Миряните не жалееха за неговата смърт, те я осъждаха.

Бяха разничили светкавичното преминаване на „мъжа в черно“, страховития трясък в килията, размазания череп на стария епископ. Струваше си да се замислят над случилото се: какво оръжие на този свят не можеше да направи на парченца един здрав и читав човек. За обърканата гълпа свещеникът изведнъж бе натоварен с някакъв непростим грях, който би могъл да бъде единственото оправдание за подобно наказание. Всички в един глас заповтаряха: епископът трябва да си е навлякъл гнева на самия дявол. Крайно неясното му минало веднага изплува на повърхността. Неговата мълчаливост, склонността му към уединение, присъщата му меланхоличност – всичко подгръваше нездравото въображение на закоравелите сплетници. Превърна го в грешник, в детеубиец, в съюзник на еретици, в мъжеложец. Беатрис, първата прислужница на епископа, успя доверително да съобщи, че била намерила в един от неговите сандъци (оттогава били изминали повече от двадесет години) едно наметало на св. Бенедикт¹⁴ – зловещия плащ, който Инквизицията принуждава-

¹⁴ Наметалото на св. Бенедикт (т.нар. „санбенито“) – жълтата дреха на разкаянието, намятана над скапулария (видрасо)

ше да носят онези, които бяха попаднали под нейните удари. Хората се кръстеха в уплаха. Без съмнение Акен бил лъжеепископ! Миряните бяха прекарвали тридесет години под властта на един вероотстъпник! Литургиите, изповедите, кръщенетата, опрощението на греховете: всичко изведнъж се превърна в повод за ужас, срам и гняв... И непрестанните злочестини в Драгуан от появата на труповите в Монтею насетне изведнъж получиха своето обяснение. Дори суровата зима бе приписана на грешника Акен.

Всеки жител на Драгуан внасяше своята лепта в лавината от слухове за възможния произход на убиеца и за обстоятелствата на самото престъпление. Кипеше своеобразно съревнование кой ще разкаже най-страховитата подробност. Тъкачът Симон Клерг твърдеше, че е видял черния убиец да се разхожда из улиците доста преди да извърши злоещото си деяние; точиларят Арибалд описа как отряд конници в тъмни одежди стоял край изхода от града в очакване на някого (а конете им, кълнеше се той, били яркочервени); кръчмарката призоваваше за свидетели всички светии, че на коня на непознатия яздели двама души (един великан и едно джудже), така че ако великанът е избягал, то джуджето би трябвало да се крие някъде наоколо; майсторът на лъкове Пела заяви, че, препускайки, непознатият държал в дясната си ръка някакъв кървав и чудовищен предмет... който бръснарят Антелио разпозна като главата на епископа! С течение на времето стана съвсем невъзможно да бъде удържан пороят от все по-противоречиви и налудничави разкрития. Сред населението се надигнаха брожения и размирици, извършиха се посегателства върху предметите на култа: чупеха се кръстове, тъпчеха се икони. Монасите се видяха принудени да барикадират в епископията и обителта на канониците, за да се предпазят от гнева на народа: хората без колебание свързваха подчинените на епископа с извършените от него в миналото предполагаеми низости.

(вид расо) в инквизиционния процес. Представлява парче плат под формата на наметало за раменете с отвор за главата. Когато се носи от разкаяли се еретици, върху него трябвало да бъдат изрисувани два червени Андреевски кръста – един на гърдите и един на гърба, а при продължаващите да богохулстват на скапулария се изобразяват черни дракони и дяволи.

– Човекът в черно трябваше да ви избие до крак! – провикна се една старица, съпровождайки проклятията си с немалък камък.

Привечер жителите на градчето поставиха охрана на пътищата около града, за да издебнат възможното завръщане на човека в черно или на злокобните духове, за които се говореше през целия ден. Някои от доброволните стражи смятаха, че по този начин предпазват своето семейство, а други – че чрез своите действия ще намерят потвърждение на всичките сплетни и измислици, които бяха изсипали през този следобед.

Тъкачът Симон Клерг заедно с трима мъже застана на стража край северната порта: някога съставна част от крепостта между два контрафорса, сега невзрачна руина, годна само за защита от пронизващия вятър.

В обителта на канониците викарият Шюке и двамата монаси се бяха приготвили като за истинска обсада. Тримата църковници бяха укрепили портите, запечатали с восък вратата към килията на Акен, угасили всички факли, благословили в негова памет една свещ и оставили целия двуетажен дом в мрака и тишината, присъщи на някой колумбарий¹⁵. Всеки прозорец бе задънен с дъски или с оловни капаци. Главната порта бе подпряна с талпи, сандъци и дълги железни пръти.

Тримата мъже се настаниха да бдят в малката трапезария, която ползваха като всекидневна и където можеха да се постопят. Те не бяха отслужили нито една от дневните литургии, пропуснали бяха и обеда, и вечерята. Не бяха изпълнили задължението си да прочетат първата от тридесетте молитви за новопредставения епископ. Обикновено богослуженията, свързани с покойниците, се изпълняваха с възможно най-голяма строгост и продължаваха цял месец. Ала днес, в деня на това ужасно убийство, монасите бяха толкова силно потресе-

¹⁵ Колумбарий (букв. „гълъбарник“) – вид римска гробна камера с разположени една върху друга ниши, предназначени за урните след погребението чрез кремация. Това име е дадено поради визуалната прилика на тези камери с гълъбарник.

ни, че не бяха в състояние да сторят нищо за спасението на своя доскорошен началник.

Навън снеговалежът бе удвоил своята сила. Малкото укрите, в което се бе прислонил Симон Клерг, бързо се оказа почти погребано под снега. Тъкачът и тримата му другари търпеливо чакаха в малкото пространство на укрепление-то, потропвайки с крака, за да се стоплят, притискайки се о влажната стена и криейки се от вятъра зад купчините неодялани камъни.

Освен стражите край входовете в градчето, околностите бяха охранявани и от двама мощни и яки драгуанци – някой си Липрандо и Гропарми, другия точилар в селището. Последният надзираваше северната част на обиколката и периодично минаваше край укреплението на Симон Клерг. Обходът му го отвеждаше от северната порта до свинарниците на епископството, преминавайки през разклона, където се срещаха пътищата за Домин и Бефей – там беше и малката алабастрова статуйка на Дева Мария, пострадала неотдавна от големите студове. На места точиларят трябваше да поема по горски пътеки. Той се бе увил от глава до пети в огромен велурен плащ, напоен с рибено масло. Вонята беше убийствена, затова пък влагата не можеше да проникне през тази мазна материя. В ръката си здравенякът държеше част от брана – заострен железен шип, предназначен да разбива големите буци пръст, пречещи на гладкия ход на ралото. С подобно оръжие той можеше с един удар да изпрати на оня свят всеки изпречил се насреща му противник.

Гропарми повтаряше своите обиколки с часовникарска точност. Очите му бяха привикнали към тъмнината; най-малката промяна, най-дребната нередност веднага му се набиваха на очи. Нищо не бе в състояние да го изненада. Или почти нищо.

Минавайки за пореден път през кръстопътя за Домин и Бефей, въоръженият страж поразен откри, че разпръснатите парчета от статуйката на Богородица са събрани и закрепени за оцелялата ѝ част с помощта на леко разтопен сняг. Статуята бе възвърнала познатия си силует! При предишното минаване парчетата все още лежах под снежната покривка – сигурен бе в това!

Гропарми вдигна своето оръжие. В основите на нишата със статуйката забеляза следи, които се наслаждаха върху негови-

те стъпки. Един човек – един-единствен човек – бе минал от тук. Следите водеха право към Драгуан.

Точиларят изръмжа и ускори крачка, за да догони ново-дошлия. Очите му не се отделяха от оставените върху снега отпечатъци на ботушите му. Съдейки по тях, крачките на този човек бяха много широки – по-широки и от неговите. Вървеше край върволицата от стъпки, готов всеки миг да влезе в схватка. Ала внезапно следите секнаха право пред очите му, ей-така, насред пътя. Сякаш бродягата бе пропаднал вдън земя.

Гропарми вдигна глава, а кръвта пулсираше в слепоочията му. Усети свистенето на разсичан като от камшик въздух, след което се строполи на земята, ревейки като наръгано диво животно: някой му бе нанесъл страхотен удар по бедрото изотзад.

Прегракналият му вик отекна чак до укритието на Клерг, намиращо се оттам на разстояние колкото полета на стрела от арбалет. Тъкачът и придружителите му подскочиха. После грабнаха оръжията си и изскочиха от заслона.

На около двадесетина метра, между заснежените насипи и дънерите на дърветата, те забелязаха огромен силует, който се движеше към Драгуан.

„Човекът в черно“ се бе върнал!

Този демон продължаваше да носи своето черно наметало с огромна качулка, която закриваше лицето му. Приличаше на тайнствена нощна птица. Вървеше пеша, праметнал през рамо съвсем обикновена торба, наклонил глава към земята.

– Няма му го вече коня – прошептя Клерг. – Сигурно иска да се добере незабелязано под прикритието на нощта... а може и конят да е замръзнал в този кучешки студ.

Четиримата стражи от укритието поеа по друга пътека и се втурнаха към градчето. Повечето къщи в Драгуан бяха построени плътно една до друга; много от тях имаха вътрешни отвори, през които можеше да се проникне от единия дом в другия и които обикновено бяха затворени с помощта на прегради от големи кирпичи, замесени със слама. Известието за завръщането на убиеца се бе разпространило с мълниеносна бързина. Като че ли с един-единствен

жест всички светлини по домовете угаснаха, всички разговори стихнаха...

Барикадиралите се в обителта на канониците трима монаси чуха как някой удря по портата. Възбуден глас извика отвън:

– Той се връща. Мъжът! Мъжът е вече тук! Онзи от сутринта! Дето пречука епископа! Вече преби Гропарми...

В същия миг убиецът влезе в Драгуан. Той напредваше с големи крачки към обителта на канониците.

Тумба драгуанци, излязла от своите укрития и известена от съгледвачите, тръгна по дирите му, спазвайки обаче доста прилично разстояние. Непознатият все още не можеше да усети нейното присъствие. При все това рязко забърза крачка.

В гората пък другият участник в обходната двойка – Липрандо – откри тялото на Гропарми. Проснат в снега, замаян, но жив. Той бръщолевеше несвързани приказки за някаква сянка... призрак, който преследвал от кръстопътя за Домин... А после нямало нищо. Само пронизваща болка.

Шюке, Абел и Мео продължаваха да стоят в молитвени пози в трапезарията. Коленичили, с посинели от ледената настилка нозе, тримата църковници, пленници на собствените си приготовления за защита, знаеха, че няма къде да избягат.

– *Salve, Regina, mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve!*¹⁶ – шепнеха те, призовавайки милосърдието на Богородица.

По портата отекна удар.

– *Ad te clamamus, exsules filii Evae. Ad te suspiramus, gementes et flentes. In hac lacrimarum valle*¹⁷.

По портата отново се похлопа. Два удара, силни и гръмки. Тримата молители продължиха да нареждат, без да помръднат:

– *Eia ergo, advocate nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte!*
*Et Iesum, benedictum fructum ventris tui, Nobis post hoc exsilium ostende!*¹⁸

Портата отново бе разтърсена от мощни удари. Човек би казал, че стенобоен таран се опитва да я разтроши. Братята Мео и Абел бяха готови да хукнат към подземие, ала Шюке ги възпря с рязък жест. Видно бе, че напрегнато мисли за нещо. Сетне самичък на висок глас довърши общата молитва:

– *O Clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria!*
*O Clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria!*¹⁹

Почувствал се под закрилата на Дева Мария след тази така настойчива молитва, Шюке се отправи към портата, провирайки се през тясното пространство, оставено от брат Мео в центъра на барикадата, за да се добере до мандалото. Другите двама монаси започнаха трескаво да се кръстят, показвайки пълно неразбиране към безумните действия на викария.

Озовал се пред крилото на портата, той отвори малкото наблюдателно прозорче на равнището на главата си, защитено от метална решетка, и погледна навън. Нощта беше много тъмна. Едрите снежинки бясно танцуваха в тясната ивица светлина, процеждаща се от прозорчето.

– Какво иска господинът?

– Да вляза.

Гласът бе рязък, енергичен. Шюке обаче не забеляза никого. Посетителят бе застанал на известно разстояние от портата.

– Не съм тукашен – продължи гласът. – Отворете ми.

Викарият понечи да се приближи, за да разгледа непознатия. Тогава той направи крачка и светлината падна върху него. Шюке подскочи и насмалко да падне възнак: бе разпознал „човека в черно“. Същия плащ, същата качулка, същата мощна

¹⁸ Затова бъди благосклонна, застъпнице наша, обърни към нас своя милосърден взор! И ни покажи Иисус, благословения плод на Твоята утроба, в бедата, в която сме попаднали (лат.).

¹⁹ О, милостива, о, благочестива, о, обична Дева Мария!

О, милостива, о, благочестива, о, обична Дева Мария! (лат.) НАМ ГРЕХОВЕТЕ

¹⁶ Здравей, Царице, Майко всемилосърдна, живот наш, наша сладост и надежда, здравей!

¹⁷ Теб призоваваме ние, бедните потомци на Ева. По Теб въздишаме през стенания и плач. В тази долина на сълзите (лат.).

снага, същите черти на лицето, скрити под сянката на капюшона...

Викарият стоеше като вкаменен. Тогава пътникът развърза наметалото си, извади от него измачкан лист и го промуши между прътите на решетката. Шюке го подхвана и, затваряйки рязко прозорчето, се зае да го чете.

Мъжът, останал насаме в мрака, оправи плаща си. Сетне се огледа наоколо, но не видя жива душа зад себе си: всички местни жители бяха изчезнали безследно.

Раздаде се скърцането на панти. Едното крило на портата се отвори пред непознатия. Тесен кос проход позволяваше на новодошлия да се промъкне във вътрешността: той тутакси, без да чака покана, пристъпи напред.

„Човекът в черно“ се озова в голямата приемна зала на обителта и се изправи пред Шюке, Мео и Абел. Последните двама оглеждаха боязливо мрачния силует, с който се бяха сблъскали сутринта. Непознатият бе облечен в плътни дебели дрехи, а целият му багаж представляваше мизерна торба, праметната на ремък през рамо. Наметалото и обувките му бяха покрити със сняг и подгизнали. Преди да пристигне тук, човекът очевидно бе вървял дълги часове по заледените пътища. Викарият се приближи към него.

– Аз съм брат Шюке – каза той, – постоянен викарий на епископа. Позволете ми да Ви представя братята Абел и Мео.

Двамата монаси поздравиха непознатия с едва забележимо кимване.

– Извинете ни за нелюбезното ни поведение – продължи Шюке. – Но защо не ни се представихте веднага?

– Не бях сигурен как ще ми отвърнете – разнесе се гласът на непознатия. – Един от вашите хора тръгна да ме следи още при пристигането ми с очевидното намерение да ме изпрати на оня свят. Струва ми се, че му счупих единия крак.

– Сериозно? Единия крак? – възкликна изненадан Шюке...

Тогава посетителят остави на пода торбата и разкопча наметалото си. Сетне разтвори полите му. Мео и Абел с удивление видяха, че под него той носи голяма поклонническа дъбова тояга, огромен кръст от маслиново дърво, ленено монашеско расо, подплатено с дебел слой вълна, и броеница с мъниста, намотана около кръста му.

– Аз съм Ено Ги – представи се от своя страна новодошлият. – Вашият нов енорийски свещеник. Поканен съм в тази епархия от Негово Преосвещенство монсеньор Акен.

Главата на посетителя за пръв път попадна в светлината на свещта. Той беше млад, едва тридесетинагодишен. Очертанията на лицето му все още съхраняваха младежката си свежест, но погледът му се отличаваше с необикновена студенина. Кожата му бе опъната от студа и умората.

По всичко личеше – истински свещеник.

3.

Не след дълго викарият и новодошлият влязоха в една килия на партера, която Шюке използваше за своя канцелария. Монахът покани свещеника да се настани край работната си маса. Сетне заключи вратата.

Ено Ги свали кожените си връхни дрехи. Шюке му поднесе леген с топла вода и кърпа за ръце. Младият свещеник му благодари – в онези времена да предложиш на госта веднага след пристигането му да си измие ръцете, се смяташе за много добър тон.

– Извинете ни, ако сме Ви посрещнали малко недружелюбно – повтори Шюке. – Не Ви очаквахме толкова рано. Искам да кажа... наред януари. Единствен епископът мислеше, че ще дръзнете да пренебрегнете зимата.

– Напуснах Париж веднага след ръкополагането ми през септември. Дори изпратих писмо, в което ви съобщавах за пристигането си.

– Получихме го, но бяхме убедени, че заради ужасното време сте решили да се върнете обратно и да отложите пристигането си за пролетта.

– Надявах се да изпреваря студовете, но те паднаха изведнъж. Повечето коли не са в състояние да се движат заради снеговете и поледиците. Така че пътувах пеша. Нямахме как, трябваше да се примиря с тежките пътища.

Шюке се загледа в празната торба на свещеника.

– За шест седмици път – улови мисълта му Ено Ги – девет пъти бях ограбван от разбойници.

Викарият потрепери от ужас.

– Студът не може да спре един свещеник по неговия път – продължи новодошлият. – Как тогава би могъл да възпре обирниците? Впрочем какво значение има това? Щом се научих да се справям с вълчите глутници, едва ли хората би трябвало особено да ме тревожат. Последните, които искаха да ме изненадат, са само на няколко крачки оттук и навярно все още ме търсят.

– Ох, отче, това не са били разбойници. Знаете ли... тук при нас се случиха някои неща. Хората са крайно възбудени и...

Шюке така и не съумя да завърши изречението си. Почувствал се неловко, той седна пред Ги, стискайки в ръцете си изпомачканото и избледняло писмо, което новият свещеник му бе пхнал, докато още бе на улицата. То бе саморъчно написано послание от епископ Акен, който бе изредил задълженията на местния свещеник и очертал пътя, по който той би могъл да стигне до Драгуан.

Младият мъж се бе навел над торбата си и бе извадил от нея чифт сандали. Сетне се бе заел да развързва старите си боти, омотани с върви, подгизнали и износени от ходенето по каменистите пътища.

Ено Ги бе як широкоплещест мъж, жилав, източен, с високо чело, черни вежди и тъмни очи. Шюке отбеляза първия му отличителен белег: погледът на отец Ги изобщо не отговаряше на възрастта му. В него се долавяше решимостта на опитен воин, а също и желязна воля, несъответстваща на това лице, върху което детството все още бе оставило някои свои щрихи. Меките му черти обаче принадлежаха на храбрец, способен да прекоси пеша цяло кралство, погребано под снежните преспи...

– Негово Преосвещенство епископът бе убит тези сутрин – съобщи сухо Шюке, изненадан от собствената си дързост.

Младежът бавно повдигна глава.

– Умрял е мигновено.

Гласът на викария заглъхна.

– Как се случи това? – попита Ги.

– Призори пристигна мъж на огромен кон и настоя да разговаря с епископа. Въведох го в килията на Негово Преосвещенство... Няколко минути по-късно се раздаде страшен трясък, а около нас прокътня ужасна гръмотевица. Намерихме тялото на епископа проснато без признаци на живот, с раздробен череп и обезобразено.

– Гръмотевица ли?

Погледът на Ги оставаше безизразен. Спокойствието, с което бе посрещнал новината, бе възхитително и същевременно стряскащо.

– Не познавах епископ Акен – обясни той. – Двамата водихме кратка кореспонденция по въпроса на моето назначаване. Изглеждаше ми достоен служител на Църквата и много изискан човек. Ще се моля за душата му.

– Благодаря, отче. Епископът беше изключителен човек.

Свещеникът, сякаш нищо не се бе случило, отново се наведе над своите обувки.

– Кой трябва да го замести? – попита той.

Въпросът, изречен с подобна прямота, прозвуча доста грубо. Шюке изобщо не се бе замислял за това.

– Ами... Не знам. Ние тук сме съвсем малко... и подготвените хора се броят на пръсти. Утре ще потегля за Париж, за да откарам тялото на Негово Преосвещенство. Там ще поставя въпроса на висшите сановници. Те да решават.

– Нима няма да погребете епископа в неговата епархия?

– Ами, вижте... обстоятелствата... Народът тук е много избухлив, лесно се поддава на всякакви настроения. Има големи разлики между вярващите от Севера и тези от Юга. Тази загадъчна смърт направо разбуни духовете. Самите ние се видяхме принудени да се погрижим за безопасността си. Ето защо не бихме желали...

– Разбирам.

– Мога ли да Ви предложа топла напитка? – предложи викарият, почувствал известно облекчение, че младият свещеник се бе въздържал да продължи с въпросите на тази мъчителна тема. – Имам тук някои превъзходни билки.

– С удоволствие ще ги опитам.

Шюке извади платнена торбичка с билки от поставена до огнището кутия. Сетне пусна щипка от тях в горещата вода и хвърли няколко сухи съчки в огъня.

– Що се отнася до мен – попита отец Ги, – трябва ли да дочакам пристигането на заместник на Негово Преосвещенство, преди да заема моята служба?

– Не, не... Мисля, че не... Всъщност...

Шюке се поколеба и млъкна. След малко, понижил гласа си, продължи:

– Всъщност никой освен епископа и мен не е в течение на Вашето идване. Някои се досещаха, но Акен така и не пожела да потвърди тези слухове. Това може да Ви послужи като обяснение за изумлението на братята Мео и Абел, когато се появихте изведнъж.

– Епископът не ми е споменавал нищо за бъдещата ми енория. Изглеждаше много сдържан в своите писма.

– аз бях този, който ги записваше под негова диктовка, отче. Напълно съм наясно с предпазливостта, с която Негово Преосвещенство Акен се отнасяше към Вас.

– Защо?

Викарият отново се поколеба.

– Наистина ли искате да Ви обясня всичко това точно тази вечер? Капнал сте, а и...

Въпреки четящата се по лицето му умора острият и решителен поглед на Ено Ги принуди викария да продължи:

– За целта би трябвало... – заекна той, – би трябвало да отидем в килията на епископа... Но пък там...

Никой все още не бе стъпвал в кабинета на Акен от момента на убийството, или по точно – от момента, в който монасите пренесоха трупа на епископа в една крипта под църквата. След този мъчителен поход из подземията никой от тях не бе желал да се заеме със следващото задължение: почитването на помещението и привеждането му в надлежен ред. Бяха се задоволили единствено да запечатат вратата към него.

Ги се изправи. Старите му подпетени обувки пасваха отлично на краката му.

– Да вървим, брате Шюке. Казвайте къде отиваме.

Очерталата се перспектива изобщо не се понрави на викария, но той нямаше никакъв избор и се видя принуден да поведе младия свещеник към втория етаж.

Вървейки пред Ено Ги с малка свещичка в ръка по прояденото вито стълбище или покрай олющените стени, Шюке на няколко пъти притеснено се усмихна. Младият свещеник, който го следваше с длани, пъхнати в ръкавите на своето расо, не му обърна никакво внимание. Порутената и запусната сграда изобщо не го вълнуваше.

Двамата мъже минаха покрай една килия с полуоткрехнатата врата, в която монасите Мео и Абел разговаряха в бледия

трепкащ ореол на неголяма свещ. Приличаха на двама заговорници от модните за онова време романи, поразяващи въображението на своите читателки – придворните дами от Лувъра – с образите на затънали в грехове абати, клисари и прочие свещеници. Усетили присъствието им, двамата монаси млъкнаха и не възобновиха своя разговор, преди викарият и неговият спътник да се отдалечат.

Ги и Шюке се озоваха най-сетне пред сводестата врата, водеща към килията на Акен. Викарият извади от гънките на дрехата си нож с дървена дръжка. Той разчупи и изстърга парчетата восък, покриващи пантите и ключалката. Всеки удар по дървото като че ли го пробуждаше право в сърцето. Когато желязното острие издаде остро скърцане, засягайки езичето на бравата, то напомни на Шюке зловещия звук на подкованите обувки на убиеца по коридора на сградата.

Потръпвайки от този спомен, Шюке отвори вратата с рязък тласък на рамото си.

4.

Леден зловонен въздух лъхна право в лицата им откъм стаята. Силно течение почти загаси свещта на викария.

Нищо не се бе променило от убийството насетне. Масата, голямото кресло на Акен, раклата, писалището, мастилницата, двата свещника, печката – всичко си седеше на мястото. Само прозорчето беше поддало под яростния напор на вятъра и зееше отворено. Откъм печката се носеше мирисът на студена дървесина и влажна пепел, ала друг, по-силен и предизвикващ гадене дъх се носеше из стаята: разлагащите се останки на епископа. Шюке, чувствителен и деликатен, повдигна яката на дрехата си. Ги, точно обратното, остана невъзмутим.

– Свикнал съм с тези ухания – обърна се той към викария. – Все едно отново съм попаднал в университетска аудитория.

Шюке потръпна при това доста спорно сравнение.

– Говоря за лекциите по анатомия.

Свещеникът се приближи до прозорчето и го затвори, сетне се зае да разпали печката. От своя стра-

на Шюке поднесе огънчето на свещта си към фитилите на вощениците, изправени върху двата свещника.

– Готово – бодро каза Ги.

Викарият смаяно наблюдаваше спокойните и премерени действия на своя придружител. Младият свещеник се приближи към креслото на епископа, стъпвайки върху пръските засъхнала кръв, струпани най-вече около фугите на настилката. Една от тях, все още влажна, съхрани отпечатъка от подметката му. Бедният Шюке не знаеше какви точно усеща в този миг: прилошава ли му, или му се повдига.

– Това е много старинно изделие – каза викарият, забелязвайки, че Ено Ги разглежда ореховия стол и странния резбован медальон върху облегалката му. – Негово Преосвещенство много държеше на него. Струва ми се, че е италианско.

– Така ли? Бих се насочил по-скоро към някоя източна страна... Почти съм сигурен, че е Китай.

– Китай?

– Дайте ми ножа си.

Шюке му подаде оръжието. Ено Ги се зае да стърже с него един от ръбовете на медальона и отронващите се частици черна прах падаха в подложената му длан. Сетне остави ножа и поднесе към устните си неясното вещество.

– Китайско, няма съмнение! – потвърди той, след като ги опита. – Такова запалително вещество може да се намери единствено в Империята на Центъра²⁰. Това е страховита смес от нефта, сярата и дървени въглища. Много ефикасно оръжие. Нямах представа, че вече го внасят в християнските страни.

Ено Ги се огледа и се зае да изучава следите от кръв и парченцата плът, разпилени на няколко стъпки из стаята.

– Оръжието, с което е убит вашият епископ, е също толкова удивително – промълви той.

– То хвърли в страх и мнозина от тукашните хора, отче... Разнесоха се слухове за дяволски огън!

– С пълно право. Тези преносими оръдия все още са в стадий на разработка. Те бълват огън със същата лекота, с коя-

то лъкът изстрелва стрелата или прашката изхвърля камъка. Нашите предци останали смаяни при изобретяването на арбалета, въпреки че изобщо не си представяли какво очаква рицарите на бойното поле, когато противникът им има на разположение това невиджано дотогава оръжие. Негово Преосвещенство Акен е несъмнено една от първите жертви на тези стрелящи с огън устройства.

– Не схващам много добре Вашите думи... отче.

– Няма значение. Знайте поне, че вашият епископ е бил убит далеч по-целенасочено, отколкото си представяте. Когато ми споменахте за това престъпление, отначало си помислих за отмъщение на някой мирянин, комуто епископът е отказал да даде опрощение на греховете, или за предпазна мярка на някой грешник, съжалил за своя твърде злепоставяща изповед... Знаем ли? Има толкова много причини да се отървеш от един свещеник в наши дни. Ала на първо място, никой енориаш от един толкова затънт край не би могъл да си набави подобно могъщо оръжие. После, защо ще прибегват до услугите на някакъв маскиран конник, и то в такова ужасно време? В една малка енория съвсем не е лесно да се сдобиеш с расов жребец, който никой не може да разпознае, и аз предполагам, че Драгуан гъмжи от навъсени мърморещи селяни, но съвсем не и с ловки наемни убийци. И едните, и другите биха могли да предприемат убийството на един епископ, но начинът на действие винаги издава убицеца. Никак не е лесно да се разкрие кой е бил човекът, минал оттук. Повярвайте ми, брате Шюке: вчера са ударили по епископа, но не и по епископията. В края на краищата за нас това е най-важното. Длъжността, службата е над всичко. Църквата остава неопетнена, каквито и да са нейните служители. Тя е тази, която трябва да браним.

– Но монсеньор Акен нямаше никакви врагове – възрази Шюке. – Той беше изключително достоен мъж, на когото Църквата би трябвало да окаже дължимите почести.

– И Тя ще ги окаже, бъдете сигурен.

Ено Ги се отдалечи от креслото на Акен и потърка дланите си, разпръсвайки по пътя си частици изгорял прах.

– А сега да се заемем с нашите дела – каза той.

Сетне седна на стола, поставен пред писалището.

Викарият с неохота се насочи към обемистата ракла на епископа, разположена зад масата, белязана

²⁰ Империята на Центъра (Джунгуо) – названието с което китайците от древни времена обозначават своята страна. В китайската координатна система центърът е петата посока на света, най-важната.

също с червеникави петна... Монахът въздъхна и отвори капака ѝ.

Раклата бе дълбока почти три стъпки, а на височина стигаше до горната част на мъжко бедро. Към дъното ѝ бяха прикрепени четири метални колелца, позволяващи лесното ѝ придвижване из помещението. Оказа се пълна догоре. Шюке извади първия ред от лежащите най-отгоре вещи, отделени от останалите с хоризонтална дървена преграда. Сред тях имаше странни пергаментови листа, манускрипти, изписани с неясни знаци, писмени принадлежности (пера, мастилници, попивателни), увеличително стъкло за четене. Всичко това бе покрито с онзи голям пергамент, изпъстрен с миниатюри, който така бе поразил викария в съдбоносната сутрин. Шюке постави целия набор вещи пред свещеника заедно с преградата. Той се загледа в шарения пергамент и от пръв поглед се възхити както на несъмненото майсторство на художника, така и на високото качество на пергамента, отличаващо се и с финеса на кожата, и с дръзкото съчетание на позлата, боя от Сиена²¹ и мастило от цинобър. Едва ли много художници биха могли да се похвалят с такава умела работа.

– Напоследък – поднови обясненията си викарият – Негово Преосвещенство Акен се интересуваше от доста неясни и необичайни видове религиозни изображения. Тази му приумица се дължеше единствено на внезапно избликналото любопитство, присъщо на възрастта, нищо повече.

– Не съм аз човекът, който би го упрекнал за това.

– Разбира се, разбира се... Нито пък аз...

Ено Ги остави настрана пергамента, без да се произнася върху дръзките му миниатюри.

Шюке извади втория ред вещи от раклата. Той бе по-подреден и съдържаеше дебели регистри, грижливо подвързани и систематизирани. Върху горната част на всяко гръбче бе изписана дата, започвайки от 1255 – годината на пристигането на Акен в Драгуан – и завършвайки с настоящата 1284 година.

– Не се притеснявайте, това не са регистрите с жалби – каза Шюке. – Тези ръкописи са годишните отчети на петимата клетки енорийски свещеници от нашата епархия. В нея влизат дванадесет малки енории – много отдалечени и съвършено различни една от друга. Негово Преосвещенство Акен бе чувствителен към всекидневния живот на своите миряни. Ето защо всеки енорийски свещеник, обслужващ поне две камбанарии, е длъжен да записва по най-съвестния и прилежен начин всичко, каквото се върши и говори в паството му, а също така да го подрежда в хронологичен ред и в съответствие със степента на важност. Този метод сътвори истински чудеса в нашата околия, която е много обширна, но слабо населена. Епископът винаги бе в течение на всичко. Той познаваше хората, знаеше какво се случва и бе в състояние да въздава всекому своето според думите и делата. Наследникът му, сигурен съм, едва ли ще обърне такова внимание на паството си. Така че това допълнително натоварване най-вероятно ще Ви бъде спестено. Както и да е. Вашият случай е много особен.

Ено Ги се наведе над масата.

– Мога ли да хвърля един поглед върху записките на моя предшественик? – попита той, сочейки с пръст регистрите.

– Ами... Не, отец Ги! Всъщност тук е и цялата мъчнотия. Вие нямахте предшественик.

Последва дълго мълчание. Шюке извади от дъното на раклата набор документи, пхнати набързо в накриво завързана кожена подвързия.

– А! Ето това ни трябваше! – възкликна той.

Това бе личното дело на свещеника Ено Ги.

Както всички сведения от този род, съчинявани било в университетски семинари, било в манастири, и тези листа отразяваха със свойствена за подобни документи придирчивост произхода, миналото, характера и качества на съответното лице.

Викарият вече бе прелистил впечатляващото лично дело на новодошлия. Бележките към него го бяха поразили. Ги беше първокласен теолог. Въпреки младостта си той вече бе получавал най-високите възможни награди по мистика за изследванията си върху едикта *Super*

²¹ Сиена – природен светлокафяв пигмент, отличаващ се от охрата с по-голямото съдържание на железен хидроксид и почти пълно отсъствие на глина. Прилага се в производството на бои. Първоначално се добива в италианския град Сиена, чието име носи.

specula Domini на папа Хонорий III²² и по каноническо право за анализа на сборника *Декреталии*²³ на епископ Теодор. В Антверпен бе получил две учени степени – по космография и по анатомия – и бе проявил необикновени заложби в изучаването на чужди езици, включително древни. Тази дарба му бе позволила да прочете изцяло един арамейски текст само за четири дни. Макар и ученик с необикновени възможности, той бе очаровал наставниците си със своето послушание – рядка характеристика на хората със силен ум. Освен това Ги не пропускаше да отправи молитва към Бог – тази му страст също бе отразена в делото. Името му на два пъти бе споменато в документите на Великата семинария в Саржин. Ръкоположен бе за свещеник на 10 октомври предходната година, на двадесет и седем годишна възраст. Забележителен и вече изтъкнат доктор по теология, той вече бил подготвян да заеме длъжността архидякон в архиепископията на Матиньон. Но Ено Ги решително бе отклонил това предложение. Противно на всички очаквания, той бе изразил желание да стане скромнен енорийски свещеник в някое село. Не бе поставил никакви условия освен това да бъде изпратен на място, възможно най-отдалечено от Париж и неговите учени колегии.

Тази черта в характера на Ено Ги бе очаровала Негово Преосвещенство Акен. „Ето един забележителен човек! – бе възкликнал той. – Този млад свещеник е избрал да служи на Све-

тото причастие, а не на някой стар прелат²⁴. Моите възхищения за този нов глашатай на Христовата вяра!“

Епископът на Драгуан очакваше младия свещеник вече от няколко седмици. Не минаваше ден, без да попита за него. Шюке изпита съжаление, че Акен така и не бе дочакал срещата с него и сега му се налагаше той сам да я осъществява. Дватамата се бяха разминали само за няколко часа.

В личното дело на Ено Ги се намираха и някои посветени нему бележки от Акен, а също и финансова ведомост, която той трябваше да подпише при пристигането си.

Настъпил бе мигът, в който Шюке трябваше да му обясни някои неща.

– Както вече имах възможността да Ви кажа – започна викарият с пресекив глас, – Негово Преосвещенство монсеньор Акен отлично познаваше и дванадесетте камбанарии, сиреч енории, в своята епархия. Пребродил бе неведнъж или дважд поверената му област. Работеше по забележителен начин с местните хора.

– Нямам никакви съмнения в това.

– Стана обаче така, че...

Викарият направи продължителна пауза.

– Че? – подкани го свещеникът.

– ... че миналата година, и то при крайно зловещи обстоятелства, открихме, че съществува и тринадесето селище. Напълно забравено и изоставено от епископията в продължение на десетилетия.

В няколко от своите писма епископ Акен бе предупредил Ено Ги за известна неопределеност на новото му назначение. Ала на младежа и през ум не му бе минавало, че става дума за чак „такава“ неопределеност.

– Това селце – продължи Шюке своя разказ – е разположено във възможно най-отдалечената местност, в най, така да се каже, нездравословния край на нашата епархия. Намира се на четири дни езда път оттук. Повече от половин век жителите му живеят в пълна изолация, без опората на свещеник, без най-малък досег с другите миряни. Това наистина е уникален

²² Хонорий III (лат. Honorius III, 1148–1227) – римски папа от 18 юли 1216 до 18 март 1227 г. Известен като автор на значителни богословски трудове, а също и с тласъка, който дал на аскетичните ордени, утвърждавайки уставите на кармелитите и францисканците. В своя едикт **Super specula Domini** (*На стража на Христа*) той призовава талантливите младежи да посещават най-реномираните теологически школи, а след това да се връщат по родните си места и да споделят наученото с хората там.

²³ Декреталии (от лат. **epistola decretalis** или **litterae decretales**) – постановления на римските папи (от края на IV в.) под формата на послания. За разлика от енцикликите, декреталиите са оформени като писма към съответните адресати, като отговори на въпроси, зададени на папата по частни дела, чието разрешаване има потенциала да се превърне във важащо за всички правило. Впоследствие с термина декреталии са наричани сборниците писма с юридически и административен характер, написани от папите през Средновековието.

²⁴ Прелат – титла на високопоставено католическо духовно лице.